

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PRAKTIKOS ĮSTATYMO NR. XIII-3222 2 IR
3 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos asmens sveikatos priežiūros praktikos 2020 m. birželio 30 d. įstatymo Nr. XIII-3222 2 ir 3 straipsnių pakeitimo projektą (toliau – Įstatymo projektas) paskatino šios žemiau nurodytos priežastys.

Pagal dabartinį reglamentavimą, kuris yra nustatytas Lietuvos Respublikos asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatyme bei sveikatos apsaugos ministro patvirtintuose teisės aktuose: Lietuvos medicinos normoje MN 165:2019 „Masažuotojas“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. V-1148 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 165:2019 „Masažuotojas“ patvirtinimo“, Licencijuojamų bendrųjų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašė, patvirtintame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. V-364 „Dėl licencijuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašų patvirtinimo“ ir kt., masažo paslauga ir ją atliekantis masažuotojas yra priskiriami licencijuojamai asmens sveikatos priežiūros veiklai, kuri pagal Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 2 straipsnio 1 dalį yra „valstybės licencijuota fizinių ir juridinių asmenų veikla“. Taigi juridinis asmuo, siekiantis teikti masažo paslaugą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 5 str. ir sveikatos apsaugos ministro poįstatyminiais teisės aktais turi gauti įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją, o tiesiogiai šią paslaugą teikiantis masažuotojas, vadovaujantis Asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatymo (toliau – Įstatymas) 5 str. 1 dalimi, teikti šią paslaugą gali tik turėdamas šio įstatymo nustatyta tvarka išduotą galiojančią asmens sveikatos priežiūros praktikos licenciją (toliau – licencija). Minėtoje Įstatymo 5 str. 1 dalyje taip pat nustatyta, kad verstis asmens sveikatos priežiūros praktika asmens sveikatos priežiūros specialistas, t. y. ir masažuotojas gali tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, kuri turi licenciją teikti atitinkamas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, šiuo atveju masažo paslaugą.

Nei verslo liudijimas, nei individualios veiklos pažyma nesuteikia teisės teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugų. Asmuo, norėdamas užsiimti masažuotojo praktika, turi turėti licenciją, suteikiančią teisę verstis pagal masažuotojo profesinę kvalifikaciją ir dirbti asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, teikiančioje masažo paslaugas. Teisės aktai, neskirsto masažo į kosmetinį, gydomąjį ar dar kitokį masažą. Tam tikros masažo procedūros ar jo elementai, vadinami ne masažu, o kūno priežiūros paslauga, kuri reglamentuota Lietuvos higienos normoje HN 117:2007 „Grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. rugpjūčio 1 d. įsakymu Nr. V-633 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 117:2007 „Grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“.

Toks griežtas masažo reglamentavimas ir jo priskyrimas išimtinai asmens sveikatos priežiūros veiklai netenkina dalies visuomenės lūkesčių. Pirmiausia toks reglamentavimas netenkina pačių masažuotojų, anot kurių masažo paslauga yra platesnės apimties ir spektro nei tik viena iš gydymo paslaugų. Masažo paslauga gali būti teikiama relaksacijos, organizmo stiprinimo tikslais ir tokiais atvejais atliekamos kitokios masažo procedūros. Esamas reglamentavimas nenumato tokios masažo rūšies ir jo teikimo būdo, todėl tuo atžvilgiu riboja masažuotojų teisę verstis ūkine komercine veikla.

Siekiant įvertinti masažuotojams atstovaujančių subjektų argumentus ir jų pagrįstumą 2020 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. V-2202 sveikatos apsaugos ministras sudarė darbo grupę masažo teisiniam reguliavimui įvertinti (toliau – darbo grupė), į kurią sveikatos apsaugos ministerijos srityje veikiančių institucijų bei masažuotojų atstovai.

Darbo grupė įvertinusi esamą teisinį reglamentavimą, konstatavo, kad masažuotojai baigdami masažuotojo formaliojo profesinio mokymo programą įgyja žinių reikalingų atlikti tiek masažo paslaugai tiek gydymo tikslais, tiek relaksacijos bei organizmo stiprinimo tikslais, todėl esamas teisinis reglamentavimas nėra teisingas ir yra keistinas išskiriant gydomąjį ir negydomąjį masažus ir atitinkamai išskiriant du skirtingus masažo paslaugą teikiančius specialistus.

Kadangi masažo kaip paslaugos teisinis reguliavimas yra nustatytas tik sveikatos apsaugos ministro teisės aktais, o jį atliekančio asmens sveikatos priežiūros specialisto – masažuotojo veiklos pagrindai reglamentuoti Įstatyme, tai pirmiausia yra keistinas įstatymas.

Įstatymo projekto tikslas – vietoje asmens sveikatos priežiūros specialisto – masažuotojo įteisinti naują gydomojo masažo specialisto profesinę kvalifikaciją, tokiu būdu sudarant teises sąlygas atskirti gydomojo ir negydomojo masažo paslaugas bei sudarant galimybę masažuotojo profesinį vardą naudoti teikiant vadinamojo negydomojo masažo paslaugas.

Įstatymo uždavinys yra įteisinti naują gydomojo masažo specialisto profesinę kvalifikaciją, nustatyti jos įgijimo reikalavimus, taip pat nustatyti tokias Įstatymo projekto taikymo nuostatas, kad nebūtų pažeisti asmenų, iki Įstatymo projekto įsigaliojimo įgijusių masažuotojų profesinę kvalifikaciją, taip pat asmenų įgysiančių šią kvalifikaciją pagal iki Įstatymo projekto įsigaliojimo patvirtintas mokymo programas, teisėti lūkesčiai teikti masažo paslaugą gydymo tikslu, t. y. teikti vadinamojo gydomojo masažo paslaugą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Projektus inicijavo Lietuvos Respublikos Seimo nariai, bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Dabartinis teisinis reglamentavimas išsamiai aptartas šios aiškinamojo rašo 1 punkte.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Projektu siūloma keisti Įstatymo 2 straipsnio 3 dalį, 2 straipsnio 9 dalį ir vietoje asmens sveikatos priežiūros specialisto - masažuotojo įteisinti kitą asmens sveikatos priežiūros specialistą - gydomojo masažo specialistą. Taip pat Įstatymo projektu siūloma pakeisti Įstatymo 3 straipsnio 6 dalį nustatant, kad gydomojo masažo specialisto profesinė kvalifikacija įgyjama baigus masažuotojo formaliojo profesinio mokymo programą ir papildomą gydomojo masažo modulį, kuris sudarytų ne daugiau kaip 10 kreditų ir kuris būtų akredituotas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ar jos srityje veikiančių institucijų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektu taip pat nustatomos Įstatymo projekto įsigaliojimo, įgyvendinimo ir taikymo nuostatos. Siekiant užtikrinti masažo kaip asmens sveikatos priežiūros paslaugos tęstinumą ir asmenų, iki Įstatymo įsigaliojimo įgijusių masažo profesinę kvalifikaciją ar ją pagal šiuo metu galiosiančias masažuotojo rengimą programas įgysiančių kelerių metų bėgyje, nustatoma, kad gydomojo masažo specialisto profesinę kvalifikaciją turintiems asmenims prilyginami asmenys, iki 2023 m. liepos 1 d. įgiję masažuotojo profesinę kvalifikaciją pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos patvirtintas masažuotojo formaliojo profesinio mokymo programas. Taip pat atsizvelgiant į tai, kad nuo 2021 m. gegužės 1 d. pagal Įstatymą masažuotojams kaip ir kitiems asmens sveikatos priežiūros specialistams išduodamos licencijos verstis asmens sveikatos priežiūros praktika pagal masažuotojo profesinę kvalifikaciją nustatoma, kad Įstatymo projekto įsigaliojimo dienos išduotos licencijos, suteikiančios teisę verstis asmens sveikatos priežiūros praktika pagal masažuotojo profesinę kvalifikaciją, suteikia teisę verstis asmens sveikatos priežiūros praktika pagal gydomojo masažo specialisto profesinę kvalifikaciją.

Nauju reguliavimu iš masažuotojų tarpo išskyrus gydomojo masažo specialistus ir numačius jų parengimui papildomą gydomojo masažo modulį bus sudarytos sąlygos kokybiškesnių asmenų

sveikatos priežiūros paslaugų – vadinamojo gydomojo masažo paslaugų teikimui, taip pat naujas teisinis reglamentavimas įneš teisinį aiškumą, jog vien iš asmens teikiančio paslaugą profesinės kvalifikacijos pavadinimo bus aišku, kad pacientui teikiamos būtent gydomojo masažo paslaugos.

Kitas ne mažiau svarbus Įstatymo projekto teigiamas rezultatas yra tai, kad masažuotojo vardas ir profesinė kvalifikacija teisiškai nebebus siejami su asmens sveikatos priežiūros praktika, t. y. asmeniui, turinčiam masažuotojo profesinę kvalifikaciją, ir norinčiam teisėtai teikti masažo paslaugas nebereikės gauti licencijos, suteikiančios teisę verstis asmens sveikatos priežiūros praktika ir nebereikės įsidarbinti juridiniame asmenyje – asmens sveikatos priežiūros įstaigoje. Kitaip tariant masažuotojo veikla tampa nereglamentuojama ūkine veikla, kuria fiziniai asmenys galės verstis be papildomų apribojimų ir sąlygų, kuriuos iki šiol nustatė asmens sveikatos priežiūrą reglamentuojantys teisės aktai. Toks radikalus teisinio reguliavimo pokytis sumažins administracinę ir finansinę naštą masažuotojams, padidins vadinamojo negydomojo masažo paslaugos prieinamumą visuomenei, tikimasi, kad tai paskatins ir didesnę konkurenciją bei sumažins šešėlių masažo paslaugų teikimo srityje.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad šių pasekmių būtų išvengta

Poveikis atitinkamai sričiai:

Priėmus Įstatymo projektą bus sudarytos sąlygos kokybiškesnių asmens sveikatos priežiūros paslaugų – vadinamojo gydomojo masažo paslaugų teikimui. Teisinis reglamentavimas bus aiškesnis ir skaidresnis.

Kadangi Įstatymo projektu Lietuvoje reglamentuojama masažuotojo profesinė kvalifikacija keičiama į gydomojo masažo specialisto profesinę kvalifikaciją jos įgijimui papildomai numatant gydomojo masažo modulį, vadovaujantis Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo nuostatomis yra atliktas Įstatymo projekto kaip susijusio su reglamentuojamomis profesijomis, proporcingumo vertinimas, kurio rezultatai yra įforminti atskiru dokumentu.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Įstatymo projektas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės. Įstatymo projekto antikorporcinis vertinimas įformintas atskira pažyma.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Patvirtinus Įstatymo projektą, pagerės verslo sąlygos, kadangi masažuotojo, išskyrus gydomojo masažo specialistą, veikla tampa nereglamentuojama ūkine veikla, kuria fiziniai asmenys galės verstis be papildomų apribojimų ir sąlygų, kuriuos iki Įstatymo projekto įsigaliojimo nustato asmens sveikatos priežiūrą reglamentuojantys teisės aktai. Tai sumažins administracinę ir finansinę naštą masažuotojams, padidins konkurenciją bei sumažins šešėlių masažo paslaugų teikimo srityje.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymų projektą kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektai parengti laikantis nustatytų Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų,

Projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai bus įvertinti ir suderinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir kitų Europos Sąjungos dokumentų nuostatas.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymams įgyvendinti reikės pakeisti šiuos teisės aktus:

1) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. spalio 8 d. įsakymą Nr. V-1148 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 165:2019 „Masažuotojas“ patvirtinimo“;

2) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 17 d. įsakymą Nr. V-50 „Dėl medicininės reabilitacijos ir sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo organizavimo“;

3) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 14 d. įsakymą Nr. V-364 „Dėl licencijuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašų patvirtinimo“;

4) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. liepos 24 d. įsakymą Nr. V-889 „Dėl Medicininės reabilitacijos įstaigų (padalinių) veiklos specialiųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

5) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. liepos 30 d. įsakymą Nr. 357 „Dėl mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašo, kainų nustatymo ir jų indeksavimo tvarkos bei šių paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos“;

6) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymą Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“;

7) Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. gruodžio 19 d. įsakymą Nr. V-1294/V-1080 „Dėl Pirminės karių sveikatos priežiūros centro ir Karių reabilitacijos centro veiklos specialiųjų reikalavimų tvirtinimo“;

8) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. vasario 5 d. įsakymą Nr. 61 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros veiklos rūšių sąrašo patvirtinimo“;

9) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. rugsėjo 23 d. įsakymą Nr. V-2101 „Dėl sveikatinimo veiklos specialistų profesinių kvalifikacijų klasifikatoriaus patvirtinimo“;

10) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymą Nr. V-1 „Dėl specialisto spaudo numerio suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“.

Nurodytų teisės aktų projektus rengs Sveikatos apsaugos ministerija.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymo įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui gyvendinti papildomų lėšų nereikės

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

-

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

Masažuotojas, gydomojo masažo specialistas.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

-